

eller i baksidestexten. Boken avviker alltså från befintliga tendenser att på elementär nivå framställa epidemiologisk statistik respektive annan medicinsk statistik i separata läroböcker, en uppdelning som är opraktisk för kunskapsökaren.

Pedagogik av hög klass

Boken präglas av en systematisk och klart presenterad organisation. Första kapitlet (»Using this book«) ger i text och diagram en överblick över vad som komma skall och förklarar hur kapitlen är grupperade: »Basics«; »Analysis of numerical outcomes«; »Analysis of binary outcomes«; »Longitudinal studies«; »Analysis of rates and survival times«; »Statistical modelling«; »Study design, analysis and interpretation«.

Typografi och layout har utnyttjats väl för att framhäva centrala budskap och öka läsligheten.

Alla introducerade begrepp definieras omsorgsfullt. Exempelvis är genomgången av incidens (i boken kallad »rate«), risk och odds, samt tillhörande kvotbegrepp, grundligare och klarare än vad jag har sett i någon annan bok av motsvarande omfång. Det enda som faller ur ramen är författarnas dubbeldefinition av fraktiler. De menar att en fraktile (text en kvintile) dels är ett variabelvärde som avgränsar en viss angiven del av en serie rangordnade observationer, dels den mängd observationer som ligger mellan två fraktiler. Det är bara den förstnämnda definitionen som är allmänt vedertagen.

Regression och likelihood framhävs

Metodbeskrivningarna är välformulerade och illustreras med beräkningar på data från epidemiologiska och kliniska undersökningar. Särskilt bra är de flitiga korshänvisningarna som är intressanta och pedagogiskt värdefulla eftersom de visar hur mycket som binder samman olika statistiska analysmetoder. Författarnas huvudlinje är att de allra flesta metoder i grund och botten kan ses som regressionsmetoder. Ett helt kapitel ägnas åt att förklara begreppet »likelihood« och dess användbarhet i estimation och hypotestestning.

Naturligtvis måste boken här och var hänvisa läsaren till annan facklitteratur när det gäller avancerade analysmetoder. Såvitt jag kan bedöma har man emellertid fått med så stort urval som rimligen kan förväntas av en bok av det här omfånget.

Bayesiansk analys presenteras mycket kort i ett kapitel om sannolikhet, risk och odds. I avsnittet om »modelling« får Bayes ett eget kapitel, men det är ytterst kort, inte mer än en inledning, och saknar numeriskt exempel. I

ett senare avsnitt om värdering av diagnostiska test saknas det Bayes-anknutna begreppet likelihood-kvot, som är en värdefull mätare på förmågan hos ett test att påverka sannolikheten för en viss diagnos.

Emellertid är de avslutande partierna ändå totalt sett starka på grund av ett värdefullt kapitel om metaanalys och väl-skrivna genomgångar av hur undersökningar kan och bör utformas och analyseras.

Avsevärd innehållsbredd

Sammanfattningsvis kombinerar boken en god tillgänglighet med en avsevärd innehållsbredd.

På www.blackwellpublishing.com/essentialmedstats finns bl a bokens innehållsförteckning, två kompletta kapitel och datamängder för övningsändamål.

Lättläst översikt över aktuell internmedicin

Niels Ebbe Hansen, Stig Haunsø, Ove B Schaffalitzky de Muckadell. **Medicinsk kompendium, bind 1 og bind 2.** 16. udgave. 3 004 sidor. Köpenhamn: Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck; 2004. ISBN 87-17-03687-9.

Recensent: Josef Milerad, docent, medicinsk chefredaktör, Läkartidningen, Stockholm.

■ Tänk dig följande situation: Du stöter på ett invärtesmedicinskt problem i din verksamhet men är inte invärtesmedicinare själv. Du skall inte ha behandlings- eller utredningsansvar för det aktuella problemet men behöver veta i stora drag hur man resonerar idag. Var letar du för att uppdatera dig lite lagom?

Eller om du är invärtesmedicinare men har glömt biologin bakom sjukdomen, till exempel hur den inflammato-

riska reaktionen ser ut på cellulär nivå och hur dessa principer utnyttjas terapeutiskt vid immunmodulation, var hittar du en lättillgänglig sammanfattning?

Utmärkt uppslagsbok för många

Svaret på dessa och en lång rad andra frågor ges på ett bra sätt i »Medicinsk kompendium« – två tegelstensband om sammanlagt 3 000 sidor. Boken är på danska men mycket lättläst, och upp-lägget är både översiktligt och pedagogiskt.

Omfånget spänner över hela internmedicinen med många angränsande områden, såsom miljömedicin, farmakologi, dermatologi samt infektions- och cancersjukdomar.

Klinisk diagnostik inklusive evidensbaserat förhållningssätt till kliniska problem har fått flera egna kapitel, och sjukdomsbeskrivningarna utgår från problemorienterad diagnostisk utredning.

Nivån och fördjupningsgraden känns precis lagom för den som inte i vardagslag sysslar med ämnesområdet. Man får en bra, lättläst och aktuell översiktsbild men utan den detaljrikedom som krävs för att i praktiken kunna sköta den aktuella patientgruppen. En alldeles utmärkt uppslagsbok för många. •